

Notitie herziening regelgeving tbv uitvoering Ketenakkoord Fosfaatkringloop

November 2012

Inleiding

De partijen betrokken bij het Ketenakkoord hebben in de eerste helft van 2012 diverse knelpunten aangegeven in de regelgeving waar zij tegen aanlopen bij de uitvoering van het Ketenakkoord, bij het creëren van een markt voor gerecycled fosfaat.

De bestaande Nederlandse en Europese regelgeving is in het verleden tot stand gekomen vanuit het perspectief van bescherming van gezondheid, veiligheid en milieu. Normen werden gesteld en procedures ontwikkeld waarbij het uitgangspunt was dat afvalstoffen verwijderd moeten worden uit het milieu en dat elke nieuwe ontwikkeling zorgvuldig getoetst moest worden. Het vraagstuk waar de Ketenpartijen voor staan, doet aan het belang van deze normen niet af. De Ketenpartijen zijn gezamenlijk op zoek gegaan naar concrete situaties waarin de huidige regelgeving naar hun mening onnodig belemmerend werkt om tot innovatie te komen. De rijksoverheid heeft zich bereid verklaard deze signalen serieus te nemen, goed te kijken naar de verschillende cases en indien nodig en wenselijk voorstellen te formuleren die in een brief aan de Tweede Kamer worden aangeboden. In deze notitie wordt een analyse gegeven van de signalen, waarbij vanuit de ministeries van I&M en EL&I wordt aangegeven of ervaren knelpunten terecht zijn, of knelpunten inmiddels zijn opgelost of geagendeerd in beleidstrajecten, en waar de knelpunten geagendeerd moeten worden (nationaal of Europees).

Context

Bij de verwerking van organische reststromen wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van vergisting om de energie besloten in deze reststromen opnieuw te kunnen benutten (biogas). Dat speelt zowel bij de mestverwerking als de verwerking van zuiveringsslib, huishoudelijk GFT-afval als de reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie (VGI). Nieuwe procedés worden ontwikkeld om deze grondstoffen uit reststromen terug te winnen zodat deze opnieuw nuttig toegepast kunnen worden, waarmee grondstoffenkringlopen gesloten kunnen worden en materialen zuiniger kunnen worden gebruikt, in Nederland of – na export – in de rest van Europa en de wereld. Fosfaat is daarbij een waardevolle stof die in de toekomst steeds schaarser – en duurder – wordt op de wereldmarkt. Fosfaat wordt tot nu toe toegepast als meststof (in dierlijke mest en kunstmest) en als basisstof tbv allerlei chemische additieven voor o.a. de farmaceutische, voedings- en schoonmaakmiddelen industrie. Tot nu toe ziet die wereld er overzichtelijk uit: veevoer, voedsel, fosfaaterts en kunstmest komen Nederland binnen en worden verwerkt door de Nederlandse landbouw-, voedingsmiddelen- en chemische industrie tot voedsel en chemische producten. Door innovatie als gevolg van samenwerking tussen sectoren en

tussen ondernemers, onderzoekers en overheid ontstaat een veelheid aan nieuwe (tussen)producten, die allemaal hun weg zoeken op de Nederlandse en Europese markt.

Momenteel worden diverse routes verkend voor verwerking van organische reststromen, de herwinning van het fosfaat en de nuttige toepassing van het gerecyclede fosfaat buiten de Nederlandse landbouw.

In het kader van de mestverwerking wordt gekeken naar twee sporen:

- vergistingspoor: mogelijkheden van het vergisten van (de dikke fractie van) dierlijke mest, al dan niet samen met andere organische reststromen zodat biogas wordt geproduceerd en het digestaat kan worden verwerkt tot struviet of – met behulp van industriële restwarmte - tot andere droge mestkorrels;
- verbrandingspoor: mogelijkheden van het verbranden van (de dikke fractie van) dierlijke mest samen met zuiveringsslib waarna het fosfaatrijke as voor verdere verwerking wordt aangeboden aan de kunstmestindustrie (ICL Fertilizers) of fosforindustrie (Thermphos). Het fosfaatrijke as wordt door deze bedrijven als grondstof gebruikt in plaats van fosfaaterts dat uit het buitenland moet worden geïmporteerd.

In het kader van het besluit van de waterschappen om een “grondstoffenfabriek” te ontwikkelen, wordt door de waterschappen en slibverwerkers eveneens gekeken naar diverse routes van verwerking van zuiveringsslib en herwinning van fosfaat:

- decentrale vergisting van zuiveringsslib op een beperkt aantal RWZI's al dan niet samen met andere organische stoffen.
- centrale grootschalige verbranding van zuiveringsslib (bij oa SNB, HVC) en herwinning van fosfaat al dan niet samen met andere organische stromen.

Afvalverwerkende bedrijven als Attero en van Gansewinkel kijken eveneens naar de mogelijkheden om hun organische reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie, uit de retail (o.a. swill, over datum producten van supermarkten) en uit huishoudelijk GFT-afval fosfaat te herwinnen via vergisting, compostering en anderszins waarbij mogelijkheden worden onderzocht om gezamenlijk op te trekken met waterschappen en de landbouw.

Struviet in EU toelaten als meststof

De belangrijkste knelpunten die zijn aangevoerd, hebben alle betrekking op de mogelijkheid om struviet uit zuiveringsslib of uit organische reststromen te kunnen verhandelen in Europa. Struviet komt voort uit het proces van vergisting van organisch materiaal waaruit biogas wordt gewonnen en het digestaat kan worden omgezet in een droge fosfaatkorrel. Daarmee is het ideaal om op grotere afstanden te transporteren en eventueel te exporteren.

In Nederland kennen we de volgende regeling met betrekking tot de verhandeling van meststoffen. Stoffen uit afvalstromen mogen verhandeld worden als meststof als ze voorkomen op de lijst in Bijlage Aa van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Om toegelaten te worden als nieuwe meststof kan aan de Minister worden verzocht om de nieuwe meststof toe te laten en toe te voegen aan de lijst in bijlage Aa. De CDM (Commissie Deskundigen Meststoffenwet) beoordeelt het voorstel aan de hand van een protocol, waarin staat aan welke criteria de stoffen moeten voldoen. Er staat ook in hoe aangetoond kan

worden dat het gebruik van deze stof als meststof (of bij de productie van meststoffen) landbouwkundig en milieukundig verantwoord is. Dit betekent onder meer dat eenzelfde meststof die geproduceerd wordt uit afvalstromen van verschillende productieprocessen een aparte toelatingsprocedure moet volgen. Dit is goed te verklaren uit het feit dat afvalstromen van verschillende productieprocessen ook verschillende verontreinigingen (zware metalen, antibiotica, hormonen, bestrijdingsmiddelen, etc.) kunnen hebben.

Desalniettemin neemt het proces van toelating in Nederland geruime tijd in beslag, waardoor innovatoren veel tijd en geld moeten investeren om het innovatieve product daadwerkelijk op de markt te kunnen introduceren.

In andere landen wordt verschillend met de materie omgegaan. Het ene land is nog strenger dan Nederland in de toelating van meststoffen, het andere is veel soepeler. Ook binnen een land als Duitsland gaan verschillende Länder verschillend met de toelating van meststoffen voor verhandeling en toepassing in de landbouw om. De Europese Commissie beoordeelt in de 'Working Group on Fertilizers' of meststoffen binnen Europa verhandeld kunnen worden op basis van de EU Meststoffenverordening (2003/2003) en is van start gegaan met een proces tot aanpassing van de systematiek van deze regelgeving om een meer eenduidige Europese markt te kunnen creëren voor de verhandeling van meststoffen.

Vier vragen liggen nu in dit kader voor:

1. Kan struviet uit zuiveringsslib worden toegelaten als meststof door dit struviet toe te voegen aan de lijst in Bijlage Aa van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (Unie van Waterschappen)?
2. Kan struviet uit organische reststromen van de voedingsmiddelenindustrie en retail worden toegelaten als meststof door dit struviet toe te voegen aan de lijst in Bijlage Aa van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (Royal Cosun, Orgaworld, van Gansewinkel)?
3. Kan struviet uit niet vooraf te bepalen oorsprong (door gezamenlijke verwerking P-rijke reststromen) worden toegelaten als meststof door dit struviet toe te voegen aan de lijst in Bijlage Aa van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (GMB)?
4. Kan de systematiek van toelating van meststoffen voor verhandeling en toepassing worden gewijzigd zodanig dat innovatoren van tevoren weten of zij met hun innovatieve product toegelaten kunnen worden op de Nederlandse markt voor meststoffen ipv dat hier een tijdrovende en onzekere procedure aan voorafgaat (Unie van Waterschappen, VION, ZLTO, Royal Cosun)?

Reactie vanuit I&M/EL&I: als de struvietproducten schoon genoeg zijn, zullen er niet veel problemen te verwachten zijn rond toelating van struviet. Mogelijk probleem kan zijn dat struviet uit zuiveringsslib verontreinigd kan zijn met zware metalen en medicijnresten. Dat laatste zal bij struviet uit proceswater bij de suikerbiet- of cichoreiproductie niet zo spelen, maar daar zou het product weer resten bestrijdingsmiddelen kunnen bevatten. De CDM zal naar verwachting eind 2012 advies uitbrengen aan de Staatssecretaris van EZ hoe om te gaan met de verschillende struvietproducten. Afhankelijk van het CDM-advies kan bepaald worden of het haalbaar is om vooruitlopend op een Europese regeling de systematiek van

de huidige Meststoffenwet en/of de onderliggende uitvoeringsregeling aan te passen. Dat heeft met name te maken met de vraag of heldere kaders met landbouwkundige en milieukundige randvoorwaarden gesteld kunnen worden.

Fosfaatrijke as uit verbranding reststromen

Zoals hierboven aangegeven, kan fosfaat ook relatief eenvoudig uit zuiveringsslib, mest en andere organische reststromen worden gehaald door het te verbranden. Voordeel is dat veel pathogenen door de hoge temperaturen vernietigd worden en dat bestaande routes en ervaringen het mogelijk maken om snel op te schalen. Momenteel wordt nu al communaal zuiveringsslibas en kippenmestas van SNB, HVC en BMC door ICL Fertilizers en Thermphos ingenomen om toe te passen als secundaire grondstof voor hun productie. Proeven worden uitgevoerd om ook andere dierlijke mest langs die route te gaan verwerken. Bovendien verkennen SNB en HVC samen met buitenlandse partijen (Ecophos in België, Outotec in Finland) nieuwe innovatieve technologieën waarmee zij het gehalte aan zware metalen in het eindproduct sterk kunnen terugdringen.

5. Er was onzekerheid over de mogelijkheid voor SNB en HVC om het fosfaatrijke as te kunnen verhandelen als meststof binnen de EU. Inmiddels is gebleken dat er ruimte is om het innovatieve natte extractieproces van SNB en HVC toe te passen en de fosfaatrijke assen (DCP/TSP) waarin het gehalte aan zware metalen al sterk is teruggedrongen in de kringloop terug te brengen.
6. Ook was in eerste instantie onduidelijkheid of ICL op basis van de bestaande *Fertilizer Regulation* zuiveringsslib en mest als grondstof zou mogen gebruiken voor de productie van kunstmest. Inmiddels heeft de Europese Commissie hier toestemming voor gegeven (door mee te gaan met de Nederlandse interpretatie van de huidige regels). Voordeel van fosfaatrijk as ten opzichte van fosfaaterts als grondstof is dat het gehalte aan zware metalen (met uitzondering van koper en zink) in het eerste geval een stuk lager ligt en dus positief is voor de gezondheid voor mens en dier.

Reactie I&M/EL&I: er lijken momenteel geen juridische belemmeringen meer te bestaan in de toepassing van fosfaatrijke assen voor de kunstmest- en fosforproductie, wat niet wegneemt dat de vinger aan de pols gehouden moet worden tijdens het traject van herziening van de *Fertilizer regulation* of deze voldoende ruimte geeft voor de verhandeling van secundaire meststoffen. Het zou overigens mooi zijn als verdere innovatie uiteindelijk leidt tot een verdere terugdringing van het gehalte aan zware metalen. Dat neemt niet weg dat de Europese handel in secundaire meststoffen gebaat is bij een uniform en helder kader zoals momenteel in ontwikkeling in het kader van de herziening van de *Fertilizer regulation*. De Nederlandse overheid zet daarbij in op een eenduidig kader dat de duurzame handel in verantwoorde meststoffen garandeert.

Nieuwe meststoffen: een definitiekwestie?

Er komen nieuwe meststoffen op de markt, die te maken krijgen met diverse sets aan regelgeving: de Fertilizer regulation, de Nitrate Directive en wellicht ook andere EU regelgeving als de Kaderrichtlijn Water, de Waste Directive, etc. Aan meststoffen worden

vanuit de doelstelling van die verordeningen en richtlijnen regels gesteld mbt de werking, de samenstelling en de emissies.

7. De regelgeving heeft er echter geen rekening mee gehouden dat door be-/verwerking van (dierlijke) meststoffen een verschuiving kan ontstaan naar een andere categorie meststoffen (kunstmest en compost), waar weer andere regels voor gelden. Nu geldt: eens dierlijke mest, altijd dierlijke mest. Maar wat als een meststof wordt geïntroduceerd die goed als kunstmestvervanger gebruikt kan worden in de landbouw, waarbij de emissies naar bodem en lucht worden beperkt en het geen negatief effect heeft op de volksgezondheid? Een voorbeeld betreft de toepassing van mineralenconcentraat, maar er kunnen ook andere producten ontstaan. Het mineralenconcentraat is overigens indirect gelinkt aan de herwinning van fosfaat: zonder nuttige toepassing van de dunne fractie in de mest, komt een grootschalige markt voor de dikke mestfractie niet goed van de grond.

Reactie I&M/EL&I: deze discussie voeren wij intensief met de Europese Commissie, maar vergt een lange adem, zo vrezen wij. De samenhang van verordeningen en richtlijnen is bij de commissie bekend en is onderwerp van nader onderzoek. Deze samenhang wordt ook aan de orde gesteld tijdens de European Sustainable Phosphorus Conference (ESPC 2013) in maart 2013. De verwachting is dat uiteindelijk argumenten van innovatiebevordering en resource efficiency de EU zullen overtuigen om in samenhang van genoemde Europese richtlijnen en verordeningen ruim baan te geven voor dit soort innovaties.

Kringloop binnen de eigen regio

8. Er komt organisch materiaal van de akker met de oogst van de gewassen (zoals loof van bieten en cichorei). Het is nu niet mogelijk dit organisch materiaal – na bewerking (bv. vergisting) - terug te brengen naar diezelfde akkers zonder dat dit ten koste gaat aan de fosfaatgebruiksnorm. Terwijl digestaat van (mono)vergisters bijdraagt aan een duurzaam behoud en verbetering van de bodemkwaliteit en –structuur, waardoor minder uitspoeling van meststoffen plaatsvindt. De eigenschappen van het gedroogde digestaat komen grotendeels overeen met die van compost. Royal Cosun pleit ervoor dat dit digestaat ofwel toegevoegd wordt aan de positieve lijst (bijlage Aa Uitvoeringsregeling Meststoffenwet) ofwel eenzelfde vrijstelling kan krijgen als voor compost.

Reactie I&M/EL&I: we moeten hierbij niet alleen kijken naar de norm voor de maximale hoeveelheid meststoffen die over het land uitgereden mag worden, maar ook naar wat de bodem nodig heeft. Als het loof op het land blijft, behoudt de grond een bepaalde P- en organische stof waarde. Op het moment dat het loof wordt weggehaald, dan neemt deze waarde af. Wat is de kwaliteit van het digestaat ten opzichte van het oorspronkelijke loof? Zitten er ook bodemdeeltjes in het digestaat? Als dit een betere meststof en bodemverbeteraar is dan het loof, dan is er alle reden voor de akkerbouwer om dit toe te passen. Daarmee kan de akkerbouwer wellicht kunstmest of dierlijke mest uitsparen, waardoor de netto-P-balans voor Nederland meer in evenwicht komt. Anders is het zeer de vraag of we hier daadwerkelijk de fosfaatkringloop aan het sluiten zijn. En een terugkeer

naar de mestboekhouding met het MINAS-systeem zullen de boeren ook niet willen, gelet op de toename in administratieve lasten.

9. Een andere case is de mogelijkheid van toepassing van schuimaarde (Betacal). Royal Cosun produceert als reststof schuimaarde, een kalkmeststof die veel fosfaat bevat en volgens Royal Cosun uitstekend geschikt als bodemverbeteraar. Daarom ook hier het pleidooi om Betacal toe te voegen aan de positieve lijst (bijlage Aa Uitvoeringsregeling Meststoffenwet) ofwel voor Betacal eenzelfde vrijstelling te regelen als voor compost.

Reactie I&M/EL&I: een vergelijkbare reactie als het voorgaande. Als Betacal zo'n goede meststof en bodemverbeteraar is, waarom gebruiken de akkerbouwers dan niet dit product in plaats van kunstmest? Er lijkt geen enkele belemmering voor de akkerbouwer om de schuimaarde toe te passen op het land. En als de akkerbouwer in de regio het niet nodig heeft, kunnen andere mogelijkheden worden verkend, zoals export.

Voorkomen weglek fosfaatstromen

Er zijn teveel wegen waardoor fosfaat uit reststromen kan 'weglekken' (zoals fosfaatassen in wegeaanleg, beendermeel als brandstof voor cementindustrie), zo stellen Thermphos en het Nutrient Platform in hun bijdragen. Het levert zelfs CO₂-credits op. Fosfaat in die toepassingen is niet meer functioneel en wordt onbereikbaar voor hergebruik, in EU-termen waarlijk 'Environmental Harmful subsidies' te noemen.

10. Waarom geen verbod of boete voor verloren gaan van fosfaat uit organisch afval (mest, afvalwater, slachtafval, etc.) zoals in Duitsland en Zwitserland momenteel wordt overwogen? Waarom niet overwogen om gebruik van geïmporteerde kunstmest gebaseerd op fosfaaterts te ontmoedigen? We hebben een overvloed aan kunstmestvervangers, import is derhalve – voor lange tijd – niet meer nodig.

Reactie I&M/EL&I: de mogelijkheid van weglek van fosfaatstromen wordt door ons onderkend; tegelijkertijd is het de vraag of dit soort wettelijke verplichtingen noodzakelijk zijn als alle partijen vrijwillig al de reststromen willen verwerken en nuttig willen hergebruiken. De kans op weglek hangt af van afspraken tussen partijen. Wel goed om in kaart te brengen waar en hoe groot de kans op weglek is. Ook wachten we het deze maand te verschijnen EU Groenboek Fosfaat af. Overigens neemt het gebruik van kunstmest in Nederland sterk af, wat niet vreemd is gelet op de nutriëntrijke bodem die Nederland rijk is. Mocht regelgeving in genoemde richting worden overwogen, dan moeten de effecten van de maatregelen in beeld zijn en moet een breed draagvlak bestaan binnen het Nutrient Platform voor de maatregelen.

Complexiteit van regelgeving

11. Het wetsvoorstel verplichte mestverwerking is nog in procedure waardoor onzekerheid in de markt bestaat aan welke normen men zich nu moet gaan houden.

Reactie I&M/EL&I: Helaas niets aan te doen. Die onzekerheid kunnen wij vooralsnog niet wegnemen. Voor de ondernemers is relevant welk deel van het overschot verwerkt moet worden en wat dit betekent voor de omvang van de te bouwen verwerkingsinstallaties.

Ondernemers kunnen uiteraard nu ook al kijken welke stappen zij zonder meer kunnen zetten op weg naar een adequate en efficiënte mestverwerking. Transportkosten moeten afgewogen worden met de kosten van installatie en onderhoud.

12. Op locaties van groencomposteerders komen diverse soorten gras binnen. Voor de toepassing van goed vergistbaar bermgras is de procedure van de positieve lijst (bijlage Aa van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet) te complex. Dat komt omdat de toepassing nu geregeld is op basis van herkomst en niet op kwaliteit.

Reactie I&M/EL&I: bermgras is toegevoegd aan de positieve lijst. Wel moet telkens worden aangetoond dat het bermgras onder dezelfde uitzondering valt en het geldt alleen voor co-vergisting. Voor monovergisting is er nog wel een punt.

13. Kleinschalige mestvergisters moeten dezelfde zware vergunningprocedure doorlopen als de grote vergisters, zo brengt Twence naar voren. Kan de vergunningprocedure voor kleine vergisters niet eenvoudiger (bv. door eea onder het Activiteitenbesluit te brengen zolang de capaciteit onder een bepaald maximum blijft)? In de oude Richtlijn mestverwerkingsinstallaties waren voor kleine boerderijen relatief eenvoudige geuremissieberekeningen opgenomen.

Reactie I&M/EL&I: de kwestie is ons bekend. Per 1 januari 2014 kan volstaan worden met een melding. De inwerkingtreding kan helaas niet worden versneld.

14. Het Project Lokale Mestverwerkingsinitiatieven (PLMV) waarin ZLTO, LLTB, Agrifirm, Mestbank en Mestac samenwerken, heeft aangegeven tegen de nodige planologische belemmeringen aan te lopen op het moment dat lokale of regionale vergunningen voor mestverwerkingscapaciteit geregeld moet worden.

Reactie I&M/EZ: het blijft van belang concrete kwesties aan de ministeries voor te leggen. De ministeries gaan praten met de provincie Noord-Brabant en Limburg om te inventariseren of en zo ja waar belemmeringen zich voordoen en wat de provincie daaraan kan doen. De Crisis- en Herstelwet maakt het bovendien mogelijk om ook voor mestverwerking versnelde procedures te bewandelen om projecten gerealiseerd te krijgen.

15. Het Besluit gebruik meststoffen (Bgm) heeft eisen voor milieubezwaarlijke stoffen. Probleem is dat men in Nederland uitgaat van de concentratie aan bezwaarlijke stoffen en niet van de hoeveelheid gram bezwaarlijke stoffen per gram nutriënt. Dat laatste zou het uitgangspunt moeten zijn, omdat dit de impact op het milieu bepaalt.

Reactie I&M/EZ: Hier gaan we naar kijken. Eenzelfde probleem ervaren wij in relatie tot andere lidstaten.

16. In de mestregelgeving wordt gecombineerde verwerking van rioolwater en dierlijke mest verboden, zo is door diverse partijen geconstateerd. Kan het mengverbod voor zuiveringslib worden herijkt?

Reactie I&M/EZ: In principe kunnen verschillende stromen gemengd worden als je het uiteindelijk voor nuttige toepassingen kan aanwenden. Als zuiveringslib wordt gemengd en er zitten nog verontreinigingen in, dan kan het niet worden toegepast. Uitgangspunt is dat

alle reststromen die goed verwerkt kunnen worden en nuttig toegepast, toegelaten zouden moeten kunnen worden, mits ze zuiver genoeg zijn. Herkomst zou dan in principe niet meer hoeven uit te maken, als maar duidelijk is wat er in de te verwerken reststroom zit. Nu is die garantie er niet.

Transport en energie

17. Internationale transporten van secundaire meststoffen gaan gepaard met veel administratieve lasten, m.n. door het benodigde akkoord van alle betrokken landen/overheden in de keten en de vele registratieverplichtingen, zo stellen m.n. DBC en Thermphos. Dat kan toch eenvoudiger zonder afbreuk te doen aan de zorgvuldigheid?

Reactie I&M/EL&I: De EVOA-verordening is recent nog aangepast. In het herzieningstraject heeft Nederland gepoogd een slag te maken in de beperking van administratieve lasten, wat niet gelukt is. Daar de EVOA puur Europees geregeld is, kan Nederland hier geen ander beleid gaan voeren. Een andere mogelijkheid is, dat de EVOA in het kader van de herziening van de *Fertilizer Regulation* niet van toepassing wordt verklaard voor zover het gaat om Europees transport van meststoffen. Er bestaat al een precedent: de uitzonderingsregeling die al getroffen is voor het transport van dierlijke bijproducten. Het is ook in lijn met de algemene doelstelling van de herziening van de *Fertilizer Regulation* om een helder kader vast te stellen waarmee de verhandeling van meststoffen binnen de EU wordt bevorderd. Maar ook hier zijn wij afhankelijk van Europese steun voor deze beleidslijn. Verkend wordt of hier binnen de EU voldoende draagvlak voor gecreëerd kan worden.

18. Diverse ketenpartijen geven aan dat de terugwinning van fosfaat niet los mag worden gezien van de biogasproductie. Het is moeilijk om een rendabel systeem te hebben van biogasproductie zonder fosfaatterugwinning of andersom. Voor locaties waar biogas wordt geproduceerd uit reststromen en fosfaat wordt teruggewonnen is het rendabeler om het biogas rechtstreeks in te zetten voor het vergistings- en ontwateringsproces. Als nu SDE-subsidie wordt aangevraagd, zo stellen oa VION en de Unie van Waterschappen, dan is het verplicht om biogas om te zetten in groen gas, zodat het geleverd kan worden aan het aardgasnetwerk wat hoge kosten en een lage opbrengst tot gevolg heeft.

Reactie I&M/ELI: de subsidieregeling is op dit punt al aangepast. Rechtstreekse toepassing van biogas bij de terugwinning van fosfaat kan met ingang van 1 januari 2013 met nieuwe beschikkingen op basis van de nieuwe SDE⁺-regeling.